

napredak kroz financijske instrumente ESI fondova

Kohezijski fond

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti sufinancirani od strane Kohezijskog fonda su održiv i učinkovit način ulaganja u jačanje gospodarske, društvene i teritorijalne kohezije Europske unije. Mogu podupirati širok raspon trans-europskih transportnih mreža i projekata na području energije ili transporta koji doprinose okolišu s mogućnošću ponovnog korištenja financijskih sredstava za daljnja ulaganja.

Kohezijski fond (KF) je jedan od Europskih strukturnih i investicijskih fondova koji potiče ulaganja u prioritetne trans-europske transportne mreže i ulaganja povezana s energijom i transportom koja doprinose okolišu putem energetske učinkovitosti, upotrebe obnovljivih izvora energije, razvojem transporta i potporom intermodalnog transporta.

KF ima ukupni proračun od 63 milijuna eura za razdoblje 2014.-2020. Potpora se pruža državama članicama čiji je bruto društveni proizvod po stanovniku manji od 90% prosjeka EU. Za razdoblje 2014.-2020., Kohezijski fond je dostupan u Bugarskoj, Cipru, Češkoj, Estoniji, Grčkoj, Hrvatskoj, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Malti, Poljskoj, Portugalu, Rumunjskoj, Slovačkoj i Sloveniji.

Financijski instrumenti nisu bili korišteni u okviru Kohezijskog fonda u razdoblju od 2007.-2013. Međutim, prepoznavanjem prednosti potpora kroz financijske instrumente, ovaj način pružanja potpore je sada moguć u okviru KF-a.

Financijski instrumenti

- predviđaju povrat sredstava;
- su revolvirajući, to jest povrat sredstava se koristi uvijek iznova u istom području;
- su prikladni za financijski održive projekte, to jest za one kod kojih se očekuje stvaranje dovoljno prihoda ili ušteda kako bi mogli vratiti natrag primljenu potporu;
- su osmišljeni da privuku zajednička ulaganja iz drugih izvora financiranja uključivo i privatna ulaganja kako bi povećali iznos dostupnih izvora financiranja posebice u sektorima/područjima gdje postoji problem pristupa sredstvima;
- mogu imati oblik zajmova, jamstava ili ulaganja u vlasnički kapital;
- mogu pružiti potporu i na strani razvoja ponude, doprinoseći razvoju tržišta;
- mogu biti korišteni kao nadopuna bespovratnim sredstvima; i
- mogu biti upravljani od strane nacionalnih ili regionalnih banaka, međunarodnih organizacija kao što su Europska investicijska banka ili Europski investicijski fond, financijskih posrednika i od strane upravljačkih tijela (samo za zajmove i jamstva).

Financijske instrumente moguće je sufinancirati iz Kohezijskog fonda kako bi **poduprli prioritete ulaganja definirane u operativnim programima KF-a** zemalja članica EU. Financijski instrumenti mogu biti korišteni u većini predviđenih područja pod uvjetom da se njima rješavaju **uočeni tržišni nedostaci**, to jest područja za koje banke nisu spremne davati zajmove i/ili gdje privatni sektor nije spreman ulagati.

Financijski instrumenti mogu stoga doprinosti postizanju sljedećih ciljeva KF-a:

- promicanje proizvodnje, distribucije i korištenja energije dobivene iz obnovljivih izvora energije;
- potpora energetske učinkovitosti i pametnom upravljanju energijom;
- ulaganja u sektore otpada i voda;
- unapređenje urbanog okoliša, uključujući dekontaminaciju "brownfield" lokacija;
- potpora multimodalnom jedinstvenom europskom transportnom području;
- razvoj i unapređenje nisko-ugljičnih transportnih sustava prihvatljivih za okoliš (uključivo i s niskom razinom buke) kako bi se promicala održiva regionalna i lokalna mobilnost;
- razvoj i unaprjeđenje sveobuhvatnog, visoko-kvalitetnog željezničkog, riječnog i pomorskog transporta, sustava intermodalnog transporta te njihove interoperabilnosti.

Moguće je primjeniti **široki raspon financijskih instrumenata podržanih od strane KF-a**.

- **Zajmovi**, koji mogu biti dostupni tamo gdje se ne nude na komercijalnoj osnovi (primjerice od banaka), ili se mogu nuditi po povoljnijim uvjetima nego komercijalni zajmovi (primjerice s nižim kamatnim stopama, dužim razdobljima povrata ili s nižim kolateralima). Primjerice, dugoročni zajmovi mogu financirati ulaganja za unaprjeđenje željezničke infrastrukture i smanjenje trajanja putovanja ili kako bi se unaprijedili kopneni vodeni putovi i povećao kapacitet riječnog transporta.
- **Jamstva**, kod kojih se zajmodavcima nudi osiguranje da će njihov kapital biti vraćen u slučaju da zajmoprimac nije u mogućnosti vratiti zajam. Jamstvo može olakšati pristup komercijalnim zajmovima za investicije koje zajmodavci obično smatraju prerizičnima. Primjerice, tvrtka koja se bavi energetske uštedama (ESCO - tvrtka specijalizirana za energetska rješenja i inovativne metode financiranja) može biti uključena da zamijeni uličnu rasvjetu radi smanjenja potrošnje energije, zamjene okolišno štetnih tehnologija ili kako bi smanjila troškove održavanja.
- **Ulaganja u vlasnički kapital**, gdje se kapital ulaže u zamjenu za potpuno ili djelomično vlasništvo tvrtke ili drugog ulagačkog odnosa u vlasništvo. Ulagatelj može preuzeti dio upravljačkih prava i može sudjelovati u podjeli dobiti. Povrat ovisi o rastu i profitabilnosti poduzeća i stječe se kad ulagač proda svoje udjele u tvrtki drugom ulagaču ("exit") ili kroz početnu javnu ponudu (IPO). Ulaganje u vlasnički kapital je najčešće relevantno za aktivnosti višeg rizika kao što su projekti izgradnje ili upravljanja (primjerice tunelima ili mostovima) gdje se troškovi dijelom pokrivaju cestarinama.

Financijski instrumenti također se mogu nuditi u kombinaciji s bespovratnim sredstvima. Često je nužno unaprijediti spremnost za ulaganja u projekte kao preduvjet privlačenja investicijskih fondova. Savjetodavne i druge potpore mogu biti podržane bespovratnim sredstvima kroz KF.

Financijski instrumenti sufinancirani kroz KF mogu doprinijeti dugoročnom razvoju država članica prihvatljivih za korištenje Kohezijskog fonda potičući projekte u područjima gdje je razina ulaganja najčešće ispod optimalne, potičući razvoj komercijalno održivih projekata i time otvarajući nove tržišne prilike. Ovi financijski instrumenti također otvaraju mogućnosti za ulagače i financijske posrednike. Pristup financiranju je uobičajeno skuplji i teži u manje razvijenim državama članicama. Međutim, neki projekti mogu postati privlačniji za ulaganja zbog dostupnosti financijskih instrumenata uz potporu javnog sektora i s tim povezanom podjelom rizika.

Za više informacija

Za više informacija o financijskim instrumentima i kohezijskim politikama:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

O referentnom vodiču za upravljačka tijela o financijskim instrumentima u programima ESI fondova:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Za informacije o ex-ante metodologiji evaluacije financijskih instrumenata:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Za 'fi-compass' web stranicu, platformu za savjetodavne usluge o financijskim instrumentima u okviru ESI fondova:

<http://www.fi-compass.eu/>

Za legislativu vezanu za Europske strukturne i investicijske fondove:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/legislation/regulations/

Za više informacija o regulativi Kohezijskog fonda:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg